

OUDE ZUIDERZEEVERHALEN ZWERVEND LANGS HET IJSSELMEER

VOLLENHOVE (deel 6)

„De scheepswerf van Jan Kroese Roelofszoon”.

In 1900 kocht de sloopstimmerman Kroese de toen reeds 45 jaar bestaande scheepswerf te Vollenhove. In de betreffende verkoopakte staat te lezen: „Eene sloopstimmerwerf, bestaande in: den opstal van het kadastrale perceel der gemeente Stad Vollenhove Sectie A nummer 775 woning en sloopshelling groot acht aren zes en negentig centiaren en van het kadastrale perceel der gemeente Ambt Vollenhove Sectie H nummer 408 dijkberm als hooiland groot twee aren drie en dertig centiaren”.

De werf van Jan Kroese was één van de meest gefotografeerde hoekjes van Vollenhove. De hoogopgaande zware bomen werden op den duur gekapt waardoor het er niet mooier van werd. In het miniatuurhuisje (rechts op de foto) woonde een groot gezin; naast het huisje stond een waterpomp. De houten werfloods en de woning van de familie Kroese vormden één geheel. De vloer van het woonhuisje lag op dezelfde hoogte als de zoldervloer van de loods. Op de helling liggen drie bonsjes en een kubboot. De bons was 12 tot 13 meter lang; het enige exemplaar dat nog bestaat, is onlangs gerestaureerd. In de loop van de tijd werden de oude, zware schokkers en de bonzen vervangen door Vollenhovense bollen die door Kroese in het begin van deze eeuw ontwikkeld werden. Voor dit laatste sloopstypen bestaat geen belangstelling meer. De werf werd in 1956 gesloopt; de grond werd weggebaggerd waardoor het schiereiland een eiland werd. Er ligt thans een verbindingsbruggetje.

(Afbeelding beschikbaar gesteld door mevr. M. H. Nijlunsing-Muller.)

Wim Kuyper

Op 15 september 1855 hadden de gemeenten Stad- en Ambt Vollenhove de kom van de binnenhaven aan Evert Ekker in gebruik gegeven met het doel er een scheepswerf te stichten. Een jaar

„t 'ellige van de Roosies” (gebr. Roos) van Urk bestaat niet meer. Geheel links de voormalige vishandel Bakker-Gerssen; daarnaast de Gemeentelijke visafslag. De steiger daarvoor was bestemd voor de postboot (Dienst Kampen, Urk, Enkhuzen, v.v.).

(Prentbriefkaart beschikbaar gesteld door Tjebbe Huese.)

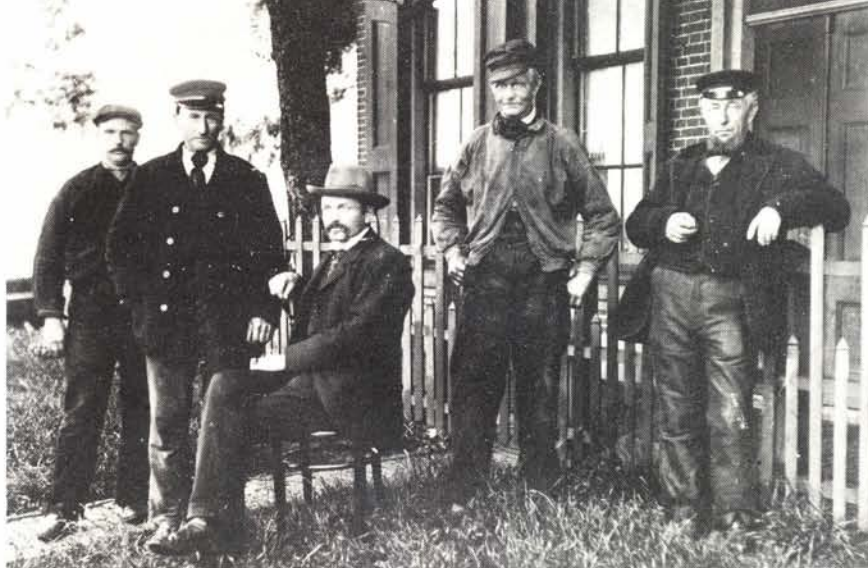
Lammert Smit Sr. was kantonnieer-havenmeester van de rijkshaven op Schokland (Emmeloord). Hij had een beschaafd uiterlijk en een karakter dat daarmee in overeenstemming was. Lammert Smit staat rechts op de foto met naast hem „oom Arend”, knecht op de rijksbotter. Opzichter Holtland is erbij gaan zitten. Tweede van links is de lichtwachter van de „Zuidert”, de zuidpunt van het voormalige eiland Schokland. De foto is omstreeks 1900 genomen. In dat jaar betaalde Lammert Smit de koopsom van f 2.275,— voor de werf te Vollenhove en hielp daarmee zijn schoonzoon Jan Kroese in het zadel.

(Foto beschikbaar gesteld door mevr. G. Ridderinkhof-Kombrink.)

daarna was de scheepstimmerwerf met een woning annex schuur bij de helling gereed. Reeds in 1868 koopt de Vollenhovense bakker L. van Gulik de werf

Schipper A. Roozeboom, alias „Piegiën”, viste samen met zijn ongetrouwde broer Harm (de „Slakke”) met de VN 98, een bollegien. Hun vader die als „Korsteraand” bekend stond, was een berucht stroper. Het gezin van vader Roozeboom bewoonde het miniatuur huisje dat de werf van Kroese aan de rechter achterkant begrensde. Piegiën had buiten altijd een hoed op; het brede lint was verschoven, de strik zat aan de achterkant. Hij is hier bezig met het repareren van een zijden netje; op elk ogenblik van de dag had hij een pruim tabak in de mond. Piegiën had een mankement aan zijn linker been; wanneer hij ging zitten, moest hij het gestrekt houden.

(Negatievenarchief Henk Bruinenberg †, foto Teun Smit.)

van de erven Evert Ekker; het bedrijf werd verhuurd aan Timen Louis.

Scheepmakersknecht in Den Helder en Urk

Jan Kroese werd in Harlingen als zoon van een korenmeter geboren; destijds werden naar Harlingen grote hoeveelheden Russische rogge verscheept. Kroese werd scheepmakersknecht op een werf in Den Helder; daarna werkte hij op de werf van de Gebr. Roos te Urk. In 1877 moet hij „Kloas van Tiemens Albert” (Hakvoort) nog geholpen hebben met de aanleg van diens werf op Urk.

Uit de verkoopakte van de door Ekker gestichte scheepswerf, gedateerd 6 november 1900, blijkt dat Lammert Smit, „lichtwachter op Schokland”, de koopsom van f 2.275,— voor Kroese betaalde. Uit deze akte blijkt tevens dat L. van Gulik niet meer als bakker werkzaam was. Waarschijnlijk had hij zijn schaapjes op het droge; in de akte wordt Van Gulik als rentenier beschreven.

Toen Kroese de enigszins verlopen werf betrokken had, kreeg hij met vier inwonende gezinnen te maken. Twee ervan woonden onder de zolder van de werkplaats, de andere twee gezinnen hadden zich onder de vloer van zijn eigen woonruimte genesteld. Bij spring- en stormvloed stroomde het water er naar binnen. Het stond wel een meter hoog; de woonsituatie was onbeschrijflijk. Onder deze omstandigheden bleef de bewoners niets anders over dan om in de hoge bedsteden te kruipen.

Naast de werfloods stond een stenen bouwsel; daar tegenaan was een minia-

Zo zag de werf van „Kloas van Tiemens Albert” (Hakvoort) er omstreeks de eeuwwisseling uit. De werf lag beschut tegen de zuidwestelijke winden.

(Collectie Wim Kuyper.)

tuur huisje gebouwd dat eveneens uit steen opgetrokken was. Dit huisje werd bewoond door het gezin Roozeboom. In Vollenhove had Roozeboom de bijnaam „Korsteraand”; hij had een groot aantal kinderen. Korsteraand was een beruchte stroper die strikken uitzette om hazen en konijnen te vangen.

Een bloeiend bedrijf

Met de hulp van zijn drie zoons wist Kroese de werf weer op poten te zetten. Men had voldoende werk met het bouwen en repareren van ansjovisvletten, bonzen en bidders; al vroeg ontwikkelde Kroese de Vollenhovense bol. Gedurende het winterseizoen werd meestal een nieuw schip op stapel gezet. Wanneer de werfloods niet voldoende plaats bood, werd er een stuk uit de gevel gezaagd. In deze tijden van voorspoed

werkten bij tussenpozen ook nog twee huistimmerknechten. Vooral tijdens de botteelt was er grote bedrijvigheid op de werf. Om de 4 à 5 weken moesten de schepen op de helling om het aange-groeide onderwaterschip te ontdoen van „doorsn”. Na het afschrapen werd dit deel van het schip met riet afgebrand en vervolgens in de teer gezet. Boven water werd het hout met harpuijs bestreken; dit materiaal is weer in de handel en vindt vooral aftrek bij de schippers van Bot-terbehoud. Elke week, van donderdag-ochtend vroeg tot zaterdagavond laat, kregen wel 25 schuiten een hellingbeurt. In het seizoen maakten de mannen lange werkdagen; van 's morgens half 6 tot 's avonds half 9 waren zij druk in de weer; alleen voor het middagmaal werd een wat langere pauze gehouden.

Van de kinderen van Jan Kroese is alleen Martha Kroese nog in leven. Reeds in 1977 heb ik deze vriendelijke, alleenstaande vrouw een bezoek ge-bracht. Zij heeft nu de leeftijd van de allersterksten met enkele jaren over-schreden. Het hellingen van de vaak zeer zware schepen gebeurde met man-kracht. In de kop van de kaapstander werden acht bommen gestoken. De man-nen die het schip omhoog moesten draaien, waren meestal in een oogwenk te vinden; het waren meest rondhangen-de viskopers of andere lieden die op een karweitje liepen. Na een half uur stond het schip droog; het meest tijdrovende en secure werk waarbij de slee onder het schip gebracht werd, hadden de ervaren mannen van de werf al van te voren geklaard. Uit één en hetzelfde glaasje waarvan het voetje was afgebroken kreeg iedereen als beloning een borrel.

Een fraaie foto uit 1922 van de buitenha-ven. Het „skutien” (bons) van de „Bule-drieter” vaart de haven binnen. De VN 62 van G. Schuurman heeft een nieuw tuig; voor de wind is de halstalie gevierd. Op de rechter kade zijn de zijden netjes te drogen gehangen; op de voorgrond liggen enkele botnetten met „stengen” (jonen) die van Noorse sparretjes gemaakt werden. De linkerkade ligt vol met kubbe- en fuike-staken.

(Foto beschikbaar gesteld door „Het Oversticht”.)

DE BUITENHAVEN, Houtwerf

De verstandhouding tussen de helling-baas en de vissers was goed; steeds wan-neer zij met hun schepen naar de werf gingen, brachten zij wat vis voor Kroese mee. Zij wisten dat hij een liefhebber van bot was. Vooral de kleine, dikke botjes vond hij het lekkerste; de vis die overbleef, werd op de werf gedroogd.

Nieuwbouw

De tijd dat er in de wintermaanden een nieuw schip op stapel stond, weet Mar-tha Kroese zich nog goed te herinneren. „Wanneer vader hout moest hebben dan ging ie achter Steenwijk of Havelte meestal te voet naar Blokzijl en nam daar het bootje naar Steenwijk. Vandaar liep hij verder, op zoek naar kromhouten en gezonde stammen; dan liet ie 't rooien. De vrachtrijder bracht het hout

De achterkant van de binnenhaven werd de „Komme” genoemd. Hier lagen de kubboten en de sloepen tijdens de haring-en de ansjovisteelt.

(Prentbriefkaart beschikbaar gesteld door J. M. van der Linde.)

met de mallejan naar de werf.” Over de manier waarop het hout gewaterd werd, rept zij met geen woord. Wel vertelt zij dat de zware stammen met een trekzaag tot planken gezaagd – en de kromhouten met de dissel bewerkt werden.

Na 1927 mochten geen nieuwe schepen meer gebouwd worden

De periode van bloei heeft voor Kroese niet zo lang geduurd. Reeds in het begin

van de jaren twintig liepen de besommingen van de vissers terug; in 1927 werd met de aanleg van de Afsluitdijk begonnen. De drie zoons hadden hun toekomst elders gezocht; alleen Martha bleef bij haar vader wonen en zorgde op het laatst voor hem. Met reparatiewerk trachtte Kroese het hoofd boven water te houden; zijn dochter hielp hem zo veel mogelijk daarbij. Tegen de schemeravond maakte de ouder wordende werfbaas graag zijn geliefde avondwandeling door de „Bentensteeg”. Hij kreeg meer tijd om zich met zijn

Rommelige houten bouwsels aan de havenkolk van Blokzijl. Nadat zij bouwvallig geworden waren, werden zij gesloopt. Het fraaie gezicht op de mooie geveltjes van de Kerkstraat is daarmee in ere hersteld.

(Foto beschikbaar gesteld door het Zuidozeemuseum.)

grootste liefhebberij bezig te houden. Evenals zijn vader was Jan Kroese een verwoed vogelaar; destijds waren er veel mensen die er deze liefhebberij op na hielden. Hij ving de vogels met slagnetten; de meesten werden weer vrijgelaten. Alleen mooie of zeldzame zangvogels kregen een plaats in zijn kooien en werden daar goed verzorgd.

Overplaatsing van de werf naar het openluchtmuseum?

Aan het eind van de jaren dertig kreeg Kroese bezoek van S. J. Bouma, destijds directeur van het openluchtmuseum te Arnhem. Bouma stelde Kroese voor om de werf naar het museumterrein te laten overbrengen en bood hem zelfs een ander woonhuisje aan. Het houten woninkje dat met de achter de dijk gelegen werfloods één geheel vormde, werd n.l.

In de winter werden de schepen in de „Komme” opgelegd; hij moest niet te lang duren. De vissers hadden geen oog voor de witte wereld op den duur leden zij gebrek. De priester-dichter Guido Gezelle, zoon van een boomkweker, kende het leed van de minder bedeelden. Toch dichtte hij: „Hoe zwart staan al de bomen in de witheid, onverwacht, van het 't overdadig sneeuwen, dat 't gedaan heeft, van den nacht”.

(Negatievenarchief Henk Bruinenberg †, foto Teun Smit.)

Komende van de Voorst of van de Binnenhaven had men dit gezicht op de Verlengde Bisschopstraat. Het weggetje links (Haven) komt uit op het Kerkplein. In deze omgeving, aan de rand van het stadje, maakte Kroese zijn avondwandelingen. Rechts de toren met het achtkantige koepeltje van de Kleine of Mariakerk. (Foto beschikbaar gesteld door mevr. Drok-Oldenhof.)

nog door de familie Kroese bewoond. De vloer van dit huisje lag op dezelfde hoogte als de zoldervloer van de loods. Kort nadat de plannen afgerond waren, brak de oorlog uit. Al spoedig werden de materialen voor de bouw en uitrusting van schepen schaars; ook de zeilmakers kregen het moeilijk. „Voor de zeilen moesten we naar Aars in Blokzijl,” vertelt een oud-visserman. „In de oorlogstijd was er al gauw geen zeildoek meer. Toen benne we overgegaan op vlasdoek. En als dat dan sunnig weer was dan krompen die zeilen wel een meter. En als het regende dan wierden de zeilen wel een meter langer. Dan moesten we er

onder door doeken als we geen klap van de giek solden krijgen.”

Jan Kroese overleed op 20 oktober 1943; hij is bijna 84 jaar oud geworden.

De actieve directeur van het openlucht-museum had ook in deze jaren niet stilgezeten. In 1942 kreeg Bouma de opdracht van het Departement van Opvoeding, Wetenschappen en Cultuurbescherming om een rapport uit te brengen voor de realisering van een Zuiderzeemuseum. Daarvoor reisde hij stad en land af; de werf van Vollenhove stond als nummer één op zijn lijst. Gedurende de oorlogsjaren was de werf al sterk achteruit gegaan; na het overlijden van Jan Kroese raakte zij nog meer in verval. Zo was het dak van het oude stenen wo-

Ten noorden van het kerkhof, dichtbij de klapbrug van de binnenhaven en de verdwenen scheepswerf van Jan Kroese, staat het gebouwtje Ruim-Zeezicht. Het diende oorspronkelijk als vispakkerij en rokerij; later werd het gedeeltelijk verbouwd tot woonhuis en tagrijn. Het is nu in gebruik bij de palingrokerij van de firma A. J. Konter. Geheel rechts staat „Piegiën” met zijn onafscheidelijke hoed op het hoofd; zijn stijve linker been is duidelijk te zien. Naast Roozeboom staat de gemeenteveldwachter Bos met aan zijn rechterzijde Louwe de Boer. De man met de pet op, achterover leunend tegen het hekje, is Riecent Vis alias „Dibbes”. Ook E. Prins ofwel „Ep van ’t halve Centien” is van de partij. Hij staat geheel links tegen de muur en draagt een donkere pet.

(Foto beschikbaar gesteld door T. H. de Boer. Deze foto is eerder afgestaan voor Tagrijn 1978, no. 1.)

De percelen van de werf aan de voorkant. Rechts de op de dijk gelegen woning van de hellingbaas Jan Kroese met de lager gelegen werfloods onder één kap. Links het piepkleine huisje dat door de stroper „Korsteraand” (Roozeboom) bewoond werd. De hoge bomen, het uitzicht op de havens en de zee naast de deur gaven dit historisch zo belangrijke deel van het oude stadje een bijzondere bekooring.

(Prentbriefkaart beschikbaar gesteld door dr. J. H. A. Ringeling.)

ninkje waar eens het grote gezin van „Korsteraand” (Roozeboom) gewoond had en dat later tot pik- en teerhok gedegradeerd was, in elkaar gestort. Na de oorlog bleek duidelijk dat het niet meer lonend was om de werf naar Arnhem over te plaatsen. Op het laatst werd de toestand zo onhoudbaar dat de overheid ingreep; in 1956 werden de gebouwen van de werf met de grond gelijk gemaakt. De afbraak werd publiek verkocht; er was weinig belangstelling voor en de opbrengst was gering. Vrijwel al het opgekochte hout werd als brandhout opgestookt.

Na de evacuatie van Schokland verhuisden een aantal Schokkers uit Emmeloord naar Vollenhove; zij beleden de Katholieke godsdienst. Op de foto staat Tijmen Klappe in Schokker dracht. Tot op hoge leeftijd scharrelde hij steeds bij de haven; meestal had hij zijn pantoffels aangehouden. Hij rookt een pijp waarvan de kop scheef op het mondstuk staat. In Vollenhove stond Tijmen bekend als „Ouwe Boertje”. Eén van zijn zoons was de „Baaier”; ’t Klappe viste met de VN 30, een bolletje. Vader Tijmen woonde in een wit gekalkt huisje op de hoek van de Visersstraat en het voormalige Kalverenbos. In 1916 ontdekte een kunstschilder de karakteristieke kop van Tijmen. Hij vroeg of hij een portret van hem mocht maken. Tijmen stemde toe; ’s morgens poseerde hij ettelijke malen voor de schilder die in hotel Seidel logeerde. Wat de oude Schokker tijdens het poseren te drinken gekregen heeft, vertelt het verhaal niet.

(Foto omstreeks de eeuwwisseling; beschikbaar gesteld door het Zuiderzeemuseum.)

Het ontstaan van de Vollenhovense bol

Aan het begin van deze eeuw onderhandelde Jan Kroese met de visserman A. Jongman Pzn. over de bouw van een nieuw scheepstype. Jongman viste met een zeepunter, een betrekkelijk zeevaardig scheepje, waarmee hij bij weer en wind de Zuiderzee opging. Jan Kroese had met het bouwen van Schokkers (schuiten) en bidders reeds een grote ervaring opgedaan. Kroese vond de botter het mooiste scheepstype van de Zui-

Het miniatuur-huisje, eens door de stroper „Korsteraand” bewoond, werd later als pik- en teerhok gebruikt. Het onderhoud ervan werd tot een minimum beperkt; de kapotte ramen werden dichtgespijkerd. Enkele jaren voor het overlijden van Jan Kroese (20 oktober 1943) stortte het dak in. Na de oorlog bleek het niet meer lonend te zijn om de werf naar het Openluchtmuseum over te plaatsen. (Negatievenarchief Henk Bruinenberg †, foto Teun Smit.)

Deze foto toont de deplorabele toestand waarin de werf vervallen was. Twee Vollenhovense bollen, een scheepstype dat Jan Kroese vorm gegeven heeft, liggen tegen de met onkruid begroeide wal. Het grootste schip is half gezonken. (Foto beschikbaar gesteld door R. M. Nieman.)

derzee. Geheel compleet, uitgezonderd de zeilen en tegen inruiling van de oude schuit, bouwde men in die jaren een botter voor f 1.800,—. Met de bouw van de „visaak” voor A. Jongman Pzn. greep Kroese terug op de kleinere Vollenhovense schuit (de bons) en het lijnenplan van de botter die hij uit het hoofd kende. Het nieuwe scheepje had een lengte van ca 21 voet, een breedte van 6 voet en een diepte (holte) van 4 voet. Het schip dat al spoedig als Vollenhovense bol aangeduid werd, nam Jongman op 20 april 1902 na betaling van f 250,— in ontvangst; hij was er zeer over te spreken. In 1904 volgde de bouw van eenzelfde type schip, ditmaal bestemd voor Casper Kombrink, lichtwachter van Kraggenburg aan het einde van het voormalige Zwolsche Diep. Het nieuwe scheepstype oogste veel succes. Een aantal vissers verkochten hun oude, zware schuiten en lieten nieuwe bolletjes maken, waarmee zij niet meer bij nacht en ontij op zee hoefden te blijven. Deze minder diep stekende schepen werden op den duur wel langer (tot ca 10 meter)

Al eeuwen geleden kwam men in opstand tegen het overnemen van de vis door opkopers op zee. Een voordeel voor de vissers was wel dat zij op de visgronden konden blijven in plaats van lange afstanden naar de afslagen te moeten afleggen. De prijs die voor de vis geboden werd, was meestal niet te controleren. Over deze „kopers” kunt u uitvoerig lezen in „Van gaand en staand want” deel II, het mooie boek van Peter Dorleijn. (Foto uit 1902; beschikbaar gesteld door de Historisch-topografische Atlas Gemeentelijke Archiefdienst Amsterdam.)

Op de schepen in de Buitenhaven van Vollenhove zijn de dwarskuilen in de masten gehesen. Op de voorgrond ligt de VN 6, een houten aak van B. Oldenhof; zijn bijnaam was „Berend van Stiene”. Achter de vier naast elkaar gemeerde schepen liggen enkele viskaren in het water. Men kan daar twee mannen in een punter bezig zien die vis uit de karen scheppen. De op een kist zittende man achter de auto op de wal is waarschijnlijk een viskoper. Rechts op de foto is een deel van Hotel Seidel te zien met aan de overkant de slijterij. (Prentbriefkaart beschikbaar gesteld door J. M. van der Linde.)

maar bleven minder lang dan de bestaande bidders, schokkers en bonzen. Geen wonder dat het model navolging vond bij scheepsbouwers als Snoek te Blokzijl en Huisman aan de Ronduite. In een vrij korte periode werden er ongeveer twintig bolletjes gebouwd. Daarbij behoorde ook een schip voor een leraar uit Sneek; compleet met kajuit kostte het jachtje f 1.000,—. Doordat Huisman zich meer en meer op de jachtbouw ging

toeleggen, muntten de door hem gebouwde bollen op den duur niet alleen uit door een fraaie afwerking maar ook door uitstekende zeileigenschappen en een slanke, verfijnde vormgeving. Op deze werf werden vier Vollenhovense bollen als jacht gebouwd.

De Goetsee van Ir. Jan Loeff

De tijd gaat snel; de Njord, het laatste houten Vollenhovense boljacht, werd in 1954 gebouwd. De belangstelling voor dit scheepstype is geheel verdwenen. Wanneer ik u ga vertellen op welk schip ik de zeileigenschappen en de lijnen van de Vollenhovense bol heb leren waarderen, moet ik teruggrijpen tot het voorjaar van 1940 waarin ik eigenaar geworden was van een reeds eerder genoemd stalen kottertje. Al gauw maakten wij een zeiltocht naar Urk en Schokland. Toen wij de volgende dag naar Blokzijl koersten, ontdekten wij in de verte twee middelgrote platbodemjachten. Dichterbij gekomen bleek het ene schip fonkelnieuw te zijn; het lakwerk blonk in de zon. Het was de Goetsee van Ir. Jan Loeff. Samen met de 35 cm minder lange Vrouw Lucia van Mr. W. H. Dudok van Heel waren de beide Vollenhovense bollen op weg naar hun thuishaven Muiden. Enkele dagen tevoren was de Goetsee bij Huisman aan de „Ron-

Flevorace 1947; een aantal jachten van de K.N.Z.R.V. te Muiden wordt door een sleepboot naar de start gesleept. Op de voorgrond Ir. Jan Loeff aan het roer van zijn Goetsee. Het boljacht er achter is de Vrouw Lucia, destijds eigendom van mr. W. H. Dudok van Heel.
(Foto Wim Kuyper.)

dute” van stapel gelopen. Vele malen heb ik het schip daarna teruggezien, onder zeil of in de haven van Muiden. Eerst in 1947 kwam ik enkele dagen als bemanningslid aan boord van het mooie jacht. Voor deelneming aan de Flevorace zocht Jan Loeff een geschikte bemanning. Hij ging daarbij niet over één nacht ijs. Enkele weken voor de wedstrijd werden mijn zwager en ik uitgenodigd om een weekend proef te zeilen; wij kenden Loeff niet persoonlijk. Aan boord gekomen, stelde hij voor om naar de Eem te zeilen. In de buurt van Eemdijk vonden wij een „zacht walletje” voor de nacht. De zondag daarop was de wind in het noordoosten blijven steken. Eerst toen Loeff na het ontbijt voorstelde om de smalle Eem laverende uit te zeilen, begrepen wij waarom hij zo ver landinwaarts een ligplaats gekozen had. Over stuurboord zouden wij steeds een korte slag moeten maken, gevolgd door een lange slag over bakboord. Nadat wij zeil gemaakt hadden, stelde ik mijn zwager voor om aan stuurboord de lange vaarboom klaar te leggen waarmee wij tijdens het door de wind gaan, na de korte slag wat meer gang aan het schip konden geven. Hoeveel slagen wij gemaakt hebben voordat wij op open water gekomen waren, is niet te zeggen. Ik weet wel dat wij soms handen te kort kwamen om alle handelingen bij het door de wind gaan korrekt uit te kunnen

De Vrouw Lucia was voor deze race uitgerust met een splinternieuwe ballonfok; het was een nieuwigheid voor dit soort schepen. De voorsprong die de Goetsee in het in de windse rak behaald had, ging naderhand verloren.
(Foto Wim Kuyper.)

De VN 44, een door Huisman aan de Ronduite gebouwde Vollenhovense bol, in de Buienhaven van Vollenhove. Destijds stonden er nog veel bomen langs de haven. Het fraaie scheepje behoorde aan Siem Vis ofwel „Streekien”. De botter VN 101 van de „Barreboer” (A. de Boer) ligt aan de wal.
(Foto beschikbaar gesteld door mevr. Drok-Oldenhof.)

voeren. Eenmaal buiten gekomen hadden wij de tijd om een Consi sigaret op te steken; destijds was dit de enige merk-sigaret van matige kwaliteit die mondjesmaat op de bon verstrekt werd. Daarna kwam Loeff met zijn voorstel om gezamenlijk de Flevorace 1947 te zeilen. „Laten jullie dat U en Meneer maar varen,” voegde hij eraan toe, „ik heet Jan.”
(Wordt vervolgd)
(Een literatuurlijst volgt bij het laatste deel)

De botter UR 232 van Meindert Visser ligt hier in de westhaven van Urk. Op de voorplecht aan stuurboord staat „de kleine Boei” (Hessel Post). Jurie Visser, zoon van Meindert, weet nog alle bijzonderheden van deze botter. Het schip werd in 1917 gebouwd op de werf van Jan Kroese in Vollenhove; hij kostte f 3000,— met een „nieuw span zeilen erop”. De Industrie-motor uit Alphen aan den Rijn werd pas later ingebouwd.
(Foto beschikbaar gesteld door mevr. J. de Wit-Kombrink.)

